

УДК 378.016:793.31 (477)

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ ІЗ ХОРЕОГРАФІЇ ДО РОБОТИ В ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ШКОЛАХ

Володимир Котов

старший викладач кафедри музики і хореографії
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
м. Слов'янськ Донецької області, Україна

kotov.v.g@i.ua

Анотація. Статтю присвячено актуальній проблемі сучасної мистецької педагогіки – професійній підготовці майбутніх хореографів до роботи в загальноосвітніх школах. Звернення до цієї проблеми зумовлено низкою соціально-політичних подій в Україні, реформуванням шкільної освіти і впровадженням педагогіки партнерства, актуалізацією питань національного виховання і формування в школярів загальнолюдських цінностей тощо. Майбутні вчителі-хореографи, які готуються до керування дитячими танцювальними колективами, мають активно залучатися до створення власних постановок різних жанрів для школярів різного віку. Це сприяє формуванню професійної компетентності та педагогічної майстерності майбутніх хореографів.

Пропонується авторська розробка хореографічної мініатюри «Весняна фантазія», що спрямована не лише на естетичний і фізичний розвиток учнів, а й на формування в них любові до природи.

Ключові слова: професійна підготовка; майбутні вчителі хореографії; естетичне виховання; загальноосвітня школа.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Сучасна педагогічна освіта характеризується значними змінами, зумовленими новими концептуальними підходами до її реформування, зростанням вимог до рівня професійної підготовки вчителя. Його освітній потенціал має бути фундаментальним, збагачуватися шляхом глибокого засвоєння теоретичних і практичних фахових знань і вмінь. Ці положення повною мірою стосуються й професійної підготовки майбутніх учителів хореографії, діяльність яких передбачає ініціативність і самостійність, оригінальність мислення, власний стиль творчості. Для цього в студентів необхідно розвивати ціннісне ставлення до творів хореографічного мистецтва, здатність до сприймання, розуміння і творення художніх образів, потреби в духовному самовираженні. Отже, хореографічна підготовка майбутнього вчителя хореографії – важлива умова розвитку його духовного потенціалу і творчих здібностей, фахової компетентності, індивідуального стилю культуротворчості.

У процесі становлення особистості майбутнього вчителя хореографії вагоме місце посідає формування його балетмейстерських умінь, що є важливою складовою хореографічної підготовки. Рівень сформованості

балетмейстерських умінь характеризує ступінь підготовленості вчителя хореографії до роботи в освітніх закладах різного спрямування, є передумовою її ефективності.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Суттєвим внеском у розробку питань формування балетмейстерських умінь стали праці, присвячені загальним аспектам професійної підготовки вчителя хореографії (Л. Андрощук, О. Бурля, Ю. Громова, Л. Зязюн, О. Реброва, Ю. Ростовська, Т. Сердюк, Т. Чурпіта, Д. Шариков та ін.); питанням теорії та методики класичного танцю (Н. Базарова, Г. Березова, А. Ваганова, В. Мей, В. Писарев, М. Тарасов, Л. Цветкова та ін.), народно-сценічного танцю (Г. Гусєв, Є. Зайцев, К. Зацепін, Т. Ткаченко, Ю. Чурко та ін.), українського танцю (К. Василенко, В. Верховинець, Р. Герасимчук, А. Гуменюк, С. Забрєдовський, С. Зубатов, А. Нагачевський, Б. Стасько, М. Степовий та ін.), історії хореографічного мистецтва (Ю. Бахрушин, Г. Боримська, М. Загайкевич, В. Красовська, В. Пасютинська, Ю. Станішевський та ін.); мистецтва балетмейстера (П. Білаш, Р. Захаров, Б. Колногузенко, А. Кривохижа, В. Нікітін, Ж-Ж. Новер, Т. Павлюк, І. Смирнов, В. Шевченко); фахової підготовки вчителя мистецтва (Г. Падалка, О. Отич, О. Ростовський, О. Рудницька, О. Шевнюк, О. Щолокова та ін.). Зазначимо, що питання формування балетмейстерських умінь майбутніх учителів хореографії розглядалися здебільшого опосередковано, що, безперечно, негативно позначається на якості балетмейстерської підготовки.

Формулювання цілей статті. Мета статті – окреслити основні аспекти хореографічно-педагогічної діяльності хореографа в загальноосвітній школі, висвітлити власний досвід формування професійної готовності майбутніх хореографів, запропонувавши розробку сценарного плану хореографічної мініатюри «Весняна фантазія».

Виклад основного матеріалу. Організація педагогічного процесу в творчому шкільному об'єднанні ґрунтується на загальних закономірностях формування особистості, однак має специфічні особливості. Дитяче хореографічне об'єднання складає цілісну педагогічну систему, яка має своєрідну структуру. Педагогічний процес у хореографічному шкільному об'єднанні спрямований на розвиток у дітей якостей, пов'язаних зі сферою почуттів: моральних (доброзичливість, чуйність, емпатія, стриманість, справедливість), естетичних (почуття краси, зокрема танцювальних рухів, музики), художніх (художній смак, відчуття композиційної довершеності хореографічних творів). Педагогічний процес в об'єднанні спирається на отримані хореографічні знання, уміння та навички. Вони є основою розвитку особистості, які загалом характеризують результат виховання через навчання.

Специфіка організації педагогічного процесу в творчому об'єднанні залежить від аматорського характеру хореографічної діяльності дітей і колективної форми їхньої хореографічної творчості. Так, професійно-педагогічна діяльність керівника дитячого хореографічного об'єднання в сучасних умовах повинна мати якісно новий зміст.

Знання специфіки діяльності дитячого хореографічного об'єднання стає необхідною умовою професійної кваліфікації його керівника, що припускає вивчення таких розділів управлінської роботи, як технології керування колективом, організація процесу керівництва, оцінювання результатів професійно-педагогічної діяльності.

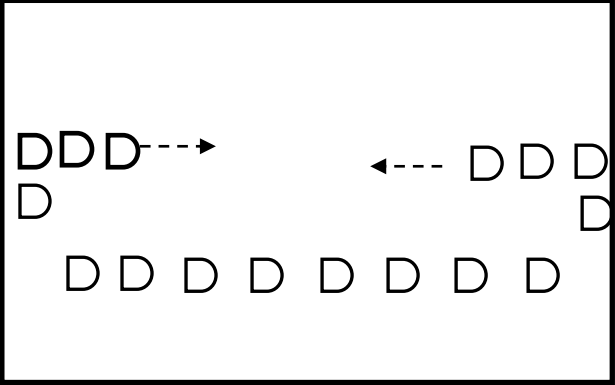
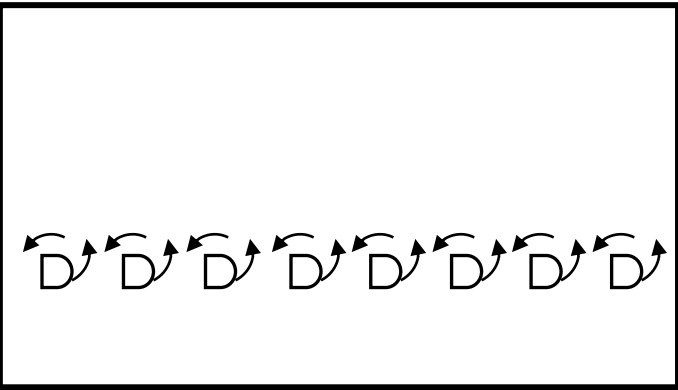
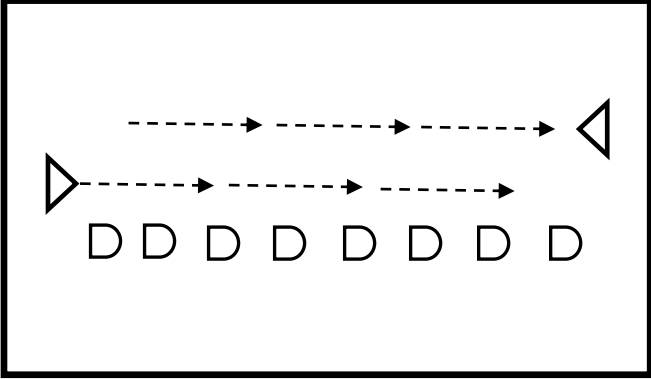
Практично організовуючи свою діяльність, керівник хореографічного об'єднання автоматично потрапляє в ситуацію, коли сам повинен виконувати функцію контролю за своєю хореографічно-педагогічною діяльністю для забезпечення зростання якості навчально-виховного процесу. Це означає, що йому слід приділяти постійну увагу психолого-педагогічній та організаційній структурі дитячого хореографічного об'єднання і на підставі відповідного аналізу обирати форми та методи педагогічного керівництва об'єднанням. Для цього керівник дитячого хореографічного об'єднання, як педагог, повинен уміти орієнтуватися в різних аспектах дитячої поведінки: як окремої особистості, так і колективу. Тому керівнику необхідні знання відповідних розділів педагогіки і психології, що обумовлюється мірою відповідальності, яка лягає на педагога-хореографа в процесі здійснення ним цілеспрямованого педагогічного впливу не лише на мікросередовище (колектив), а й на кожну окрему дитину.

Необхідність тісного спілкування і співпраці з батьками вихованців об'єднання висуває вимоги до тієї галузі знань керівника дитячого хореографічного об'єднання, що розглядаються теорією педагогічного керівництва, а саме: теорією педагогічної співпраці та теорією виникнення і подолання конфліктів.

Слід зазначити, що в наш час у практиці хореографічного дитячого аматорства не існує обмежень планування хореографічно-педагогічної діяльності як за формою роботи, так і за її змістом. Це накладає на керівника хореографічного об'єднання додаткову відповідальність за якість художньо-хореографічної продукції. Пропонуємо власну розробку хореографічної мініатюри для учнів молодшого шкільного віку.

Хореографічна мініатюра «Весняна фантазія»

У цьому хореографічному номері безпосередньо виховується любов до природи. У танці беруть участь 8 дівчаток (квіти), 8 дівчаток (метелики) і 2 хлопчики (садівники). Музичний супровід «Вальс квітів» П. Чайковського на 3/4.

 <p>Рис. 1.</p>	<p>Із-за лаштунків із різних сторін виходять квіточки. Вихід на високих пальцях, на останні 4 такти дівчата піднімають руки вгору і лягають на підлогу. Вихід на 16 тактів.</p>
 <p>Рис. 2.</p>	<p>На «раз» – «два» піднімають праву руку, на «три» – «чотири» – ліву. На 5 – 6 дві руки через підлогу піднімають угору, а на 7 – 8 рух повторюється (усе робиться на 16 тактів).</p>
 <p>Рис. 3.</p>	<p>Вихід садівників. На високих пальцях садівники йдуть і поливають квіточки. Квіти ніби проростають і піднімаються. Садівники йдуть за лаштунки (16 тактів).</p>

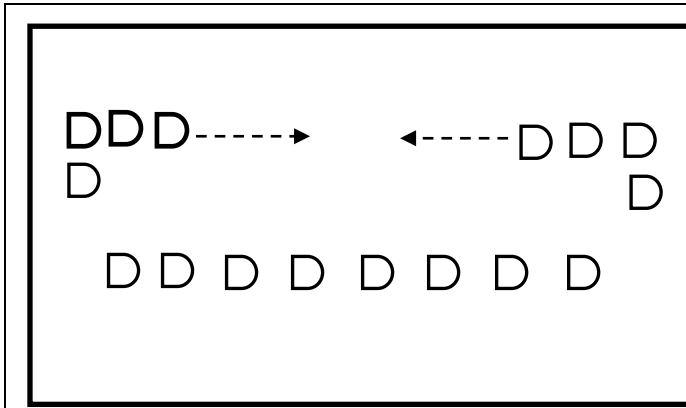

Рис. 4.

Гарними хвилеподібними рухами рук вилітають метелики і стають позаду квіточок. Квіти сідають на підлогу і працюють руками, на «раз» – «два» піднімають праву руку, на 3 – 4 – ліву. На 5 – 6 – 7 – 8 – корпус опускають униз і встають з підлоги. Рух на 16 тактів.

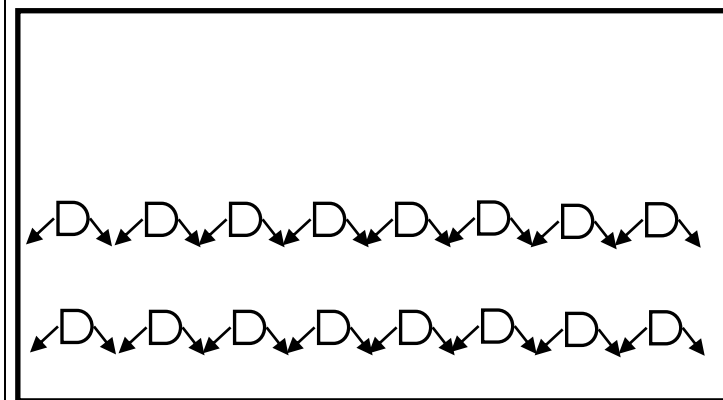

Рис. 5.

Потім квіти і метелики роблять випади в різні боки (2 рази на 8 тактів), на наступні 8 тактів піднімають руки в III позицію і обертаються навколо себе (усього 16 тактів).

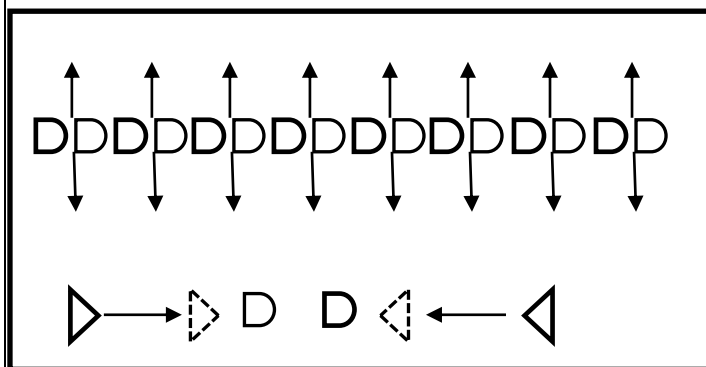
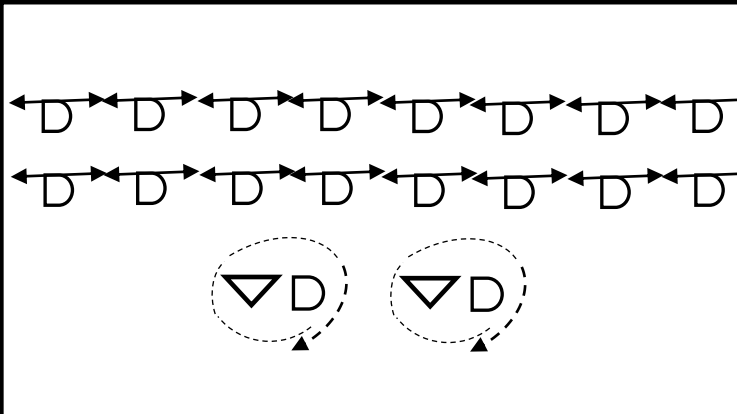
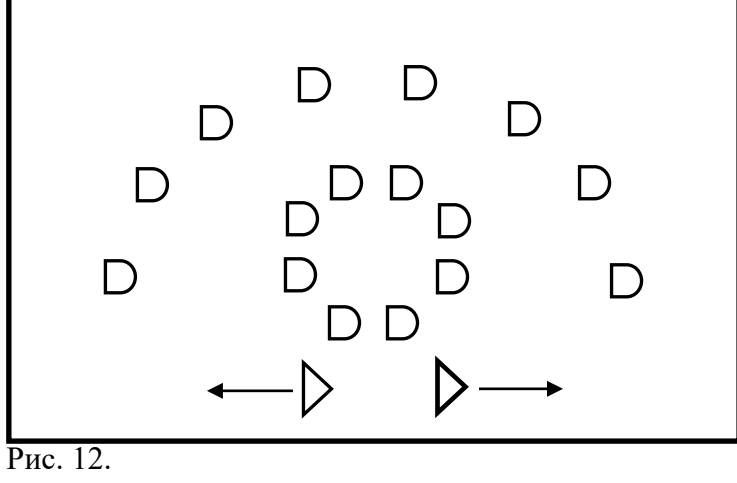

Рис. 6.

Виходять садівники, до них підходять дві квіточки, а квіти і метелики повертаються один до одного (усе робиться на 16 тактів).

	<p>Тримаючись за руки в парах роблять крок управо (на 1 – 2 такти), крок уліво (на 3 – 4 такти), руки в цей час відкриваються в сторону. На 5 – 6 – 7 – 8 – повертаються навколо себе. Рух робиться 2 рази (16 тактів).</p>
	<p>Потім метелики і квіти розходяться на півколо, квіточки попереду, метелики позаду. Сольні пари розходяться по різних сторонах до задника.</p>
	<p>Метелики і квіти утворюють 2 кола на 8 тактів, на наступні 8 тактів метелики роблять летючий біг навколо квітів. Квіти заходять у коло і з кола сольні пари виходять уперед.</p>

	<p>Потім метелики і квіти шикуються у дві лінії. Хлопчики-садівники сідають на коліно, дівчата-квіточки обходять хлопчиків. Метелики і квіти роблять випади в різні боки (усі рухи робляться на 16 тактів).</p>
<p>Рис. 10.</p>	<p>Потім усі беруться за руки (руки відкриті в бік) і роблять крок управо – присісти, крок уліво – присісти. Далі роблять оберт навколо себе в різні боки. Рух робиться 2 рази (16 тактів).</p>
<p>Рис.11.</p>	<p>Метелики розходяться на півколо, а квіти збираються в коло. Хлопчики йдуть за лаштунки. Квіти лягають на підлогу, ніби засинаючи, а метелики крильцями накривають їх (усе робиться на 16 тактів).</p>
	<p>Рис. 12.</p>

Висновки. Актуальність досліджуваної проблеми є беззаперечною, бо в контексті реформи шкільної освіти особливу увагу приділено не лише навчанню, а й вихованню школярів. Саме шкільне хореографічне об'єднання і вчитель-хореограф прямо впливають на розвиток у дітей моральних, естетичних, художніх якостей. Успішність реалізації педагогічного процесу в об'єднанні залежить від професійної готовності майбутнього хореографа, від

В. КОТОВ

Підготовка фахівців із хореографії до роботи в загальноосвітніх школах

отриманих хореографічних і педагогічних знань, уміння та навичок. На допомогу вчителю автор пропонує власну розробку хореографічної мініатюри.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Буль Н. С. Психолого-педагогічні особливості професійної майстерності хореографа [Електронний ресурс] / Н. С. Буль. – Режим доступу : <http://vuzlib.com/content/view/739/94/>
2. Гончаренко С. Український педагогічний словник / С. Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – 376 с.
3. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна та мистецька : навч. посібн. / О. П. Рудницька. – Тернопіль : Навч. книга – Богдан, 2005. – 360 с.

ПОДГОТОВКА СПЕЦИАЛИСТОВ ПО ХОРЕОГРАФИИ К РАБОТЕ В ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ШКОЛАХ

Владимир Котов

старший преподаватель кафедры музыки и хореографии
ГВУЗ «Донбасский государственный педагогический университет»
г. Славянск Донецкой области, Украина

kotov.v.g@i.ua

Аннотация. Статья посвящена актуальной проблеме современной художественной педагогики профессиональная подготовке будущих хореографов к работе в общеобразовательных школах. Обращение к этой проблеме обусловлено рядом социально-политических событий в Украине, реформированием школьного образования и внедрением педагогики партнерства, актуализацией вопросов национального воспитания и формирования у школьников общечеловеческих ценностей. Будущие учителя-хореографы, которые готовятся к управлению детскими танцевальными коллективами, должны активно привлекаться к созданию собственных постановок различных жанров для школьников разного возраста. Это способствует формированию профессиональной компетентности и педагогического мастерства будущих хореографов.

Предлагается авторская разработка хореографической миниатюры «Весенняя фантазия», которая направлена не только на эстетическое и физическое развитие учащихся, но и на формирование у них любви к природе.

Ключевые слова: профессиональная подготовка; будущие учителя хореографии; эстетическое воспитание; общеобразовательная школа.

TRAINING PROFESSIONALS IN CHOREOGRAPHY FOR WORK AT COMPREHENSIVE SCHOOL

Volodymyr Kotov

Senior Lecturer of Music and Choreography Department,
SHEE “Donbas State Pedagogical University”
Sloviansk, Donetsk region, Ukraine

kotov.v.g@i.ua

Abstract. The article is devoted to the urgent problem of contemporary art pedagogy – training future professionals in choreography for work at comprehensive school. A lot of studies became a significant contribution to the developing issues of the formation of choreographer's skills. These works are devoted to the general aspects of the professional training of the choreography teacher (L. Androshchuk, O. Burlya, O. Rebrova etc.); the questions of the theory and methodology of classical dance (N. Bazarova, G. Berezova, V. Pysarev etc.), folk-stage dance (K. Zatsepin, T. Tkachenko, Yu. Churko), Ukrainian dance (K. Vasilenko, V. Verkhovynets, S. Zubatov etc.), the art of the choreographer (P. Bilash, R. Zakharov, I. Smirnov, V. Shevchenko); professional training of the art teacher (G. Padalka, O. Rostovsky, O. Rudnytska, etc.).

Addressing to this problem is caused by a number of socio-political events in Ukraine, the reform of school education and the implementation of partnership pedagogy, mainstreaming the issues of national education and forming schoolchildren's universal values etc. Prospective choreographers, who are being training at pedagogical universities to manage children's dance groups, should actively be involved into creating their own productions of dance various genres for schoolchildren of all ages. It promotes the formation of choreographers' professional competence and pedagogical skills.

The author's development of the choreographic miniature "Spring Fantasy" is proposed. It is aimed not only at the aesthetic and physical development of schoolchildren, but also at the formation of their love for nature. The author concluded that in the context of the reform of school education, special attention is paid not only to teaching but also to the educating schoolchildren. It is the school choreographic group and the teacher-choreographer that influences directly the development of children's moral, aesthetic, and artistic qualities. The success of implementing the pedagogical process into the choreographic group depends on the professional readiness of the future choreographer, from the received choreographic and pedagogical knowledge, skills and abilities. To help the teacher, the author offers his own development of choreographic miniature.

Key words: professional training; prospective teachers of choreography; aesthetic education; comprehensive school.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Bul, N. S. *Psyholoho-pedahhichni osoblyvosti profesiinoi maisternosti khoreohrafa [Psychological and pedagogical features of the choreographer's professional skills]*. n. d. vuzlib.com. Retrieved from: <http://vuzlib.com/content/view/739/94/> [in Ukrainian].
2. Honcharenko, S. (1997). *Ukraiinskyi pedahohichnyi slovnyk [Ukrainian pedagogical dictionary]*. Kyiv: Lybid [in Ukrainian].
3. Rudnytska, O. P. (2005). *Pedahohika [Pedagogics]*. Ternopil: Bohdan [in Ukrainian].

Матеріали надійшли до редакції
15.11.2017 р.